

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -
Cod. Ettenheim-Münster 359**

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio 1a

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)

Vide col.

ut pro causis istis ordinatis inferatur, cetera
Vide apud Coletum.

Capitulum 7.

Capitulum huius cum reliquis conexpone glosis tractantibus
numbris: utique quoniam hanc varias causarum modos in per,
veribus receperunt neque sic mille fortassis occasione
capiat epistolarum plura esse causarum genera quae.
Unde quaternarium numerum asserunt neque glosas.
Nos aliorum potestatem exemplo per genera quaedam
dicemus et causa et ipsius simplicitate. Deinde in se
et legitur qua videntur breuitate disputabimus.

Quid sit causa.

Quaestio 1a.

De causis agit Aristoteles in philosophia Logica quae, et in
Metaphysica alibi in atque alibi. Item Logica agit
De causis ea ratione ut sit principia cognoscendi et
endi quippe in se sit rem per causa cognoscendi
et tam et nota qua et similia in Metaphysica duo legi
ca potissima ex causis procedunt. Metaphysica
agit de causis quaternis causa et causis dividunt
sunt; eadem esse sunt autem causa aut causatum.
At Physica eo glosis nota, causam explicat sub
tunc ordinem sunt atque ad naturam rem cognoscere

Quoniam Logica agit
de causis

Quoniam Metaphysica

Quoniam Physica

& sicut entitates. video ad p[er]p[etuum] aspectu[m] saltem in solutio[n]e.
 adaequate distinguuntur a materia & forma separatim sicut p[ro]p[ri]e
 demum ab utraque & simul p[ro]p[ri]e sicut op[er]is u[er]um
 sicut probatur. idem realit[er] distinguuntur. Ad alio,
 enim dico domus e[st] effectus causa efficiens: a quo
 claru[m] e[st] realit[er] distinguuntur; illa u[er]o eadem domus p[ro]
 ut finis est nequaquam e[st] effectus sicut p[ro]p[ri]e. sicut op[er]is
 ad domus edificandum u[er]o ac realit[er] a domo
 tangit a fine p[ro]p[ri]e quatenus actu motu est causa.
 fixatus effectus p[ro]p[ri]e & actualis est q[uod] effectus
 qua[er]it a fine q[uod] est domus distinguuntur manifestu[m]
 est. Ex qua d[ic]tione sic ostensa constat recte quod
 ab aliis d[ic]tione sic no[n] e[st] nil a quo aliquid p[ro]p[ri]e.
 se p[er]det: per se idem e[st] q[uod] recte sicut & no[n] p[ro]p[ri]e
 ad ut in superioribus explicato d[e] finitione d[ic]tu[m] est.
 byant unu[m] relatu[m] q[uod] se p[er]det ab alio u[er]o d[ic]tione.
 correlatus in relata se mutuo ponat tollantq[ue] sicut d[ic]tione.
 ho[m]o q[uod] se p[er]det ab animalit[er]e reatu[m] q[uod] h[ic] n[on] u[er]o
 p[ro]p[ri]e d[ic]tione causa sicut q[uod] se d[ic]tione d[ic]tione no[n] e[st]
 recte tradita. Ad p[ri]m[u]m responde[n]s nihil q[uod] se ab Responde[n]s ad p[ri]m[u]m.
 aliquo p[er]dere e[st] ut p[er]dere hoc loco usurpat.
 nisi ab eo accipiat esse; quo no[n] unu[m] relatu[m]
 in n[on] e[st] affectu[m] erga alterum; sicut ab eandem
 quod causam res q[ui]nata q[uod] se a p[ri]ncipio non
 p[er]det. Ad 2[u]m d[ic]tione d[ic]tione sicut sump[er]ta Ad 2[u]m responde[n]s.

Obiectio 2da.

n' necessari' inter ea q' essentia n' differunt nec ad
quale n' nec inadaquate quo modo se et at
tate cu' esse comparati. Et do obijci. Id q'
e' primum in unoquoq' genere e' causa reliquorum eius
generis: s' dicitur quaedam in generibus prima q' n' sunt
causa reliquorum: s' aliquid e' causa a quo aliud p' se
n' pendet. probat. Minor: q' candor est p' se
in genere colorum de his p'm. inter oer qualitates p'
sensu cadentes q' t' n' s' causa reliquorum.

Solutio.

Respondet pronuntiatu' illud nem' esse in se
s' p' se prima in aliquo genere causalitatis quomodo
primum efficiens e' causa omnium reliquorum dicitur
sine fine omnia finis reliquorum. primum
n' s' p' se primum in genere p' se causalitatis id est
in se p' se aliam categoriam cuiusmodi s' dicitur
p' se n' optere e' causa aliorum s' p' se
veling. Et t' n' q' ita primum est utique una
in causa ~~est~~ exemplaris aliorum quatenus e' vel
mensura cuius maiori minoriue propinquitate eorum
p' se affirmatur. Alij hoc dicit affirmant eam
e' ad q' p' se seque alium ex eo p' se q' t' n' ut for
malit' ut eminent' adaequate ut inadaquate p' se
dicitur eiq' q' seque p' se. Constante p' se

Alia de se causa.

factus e' hie p'fectione em' d'z d'is & p'p'rii in p'p'e ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe effecty sic Leo g'ratu' factus h' p'fectionem ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe g'ratu'. H' h'oe p'fectione eminent e' h'oe n'ra ^{causa p'fecta p'fecta}
 quanta nobilitate ac p'stantiore qua' sit illa factus ^{causa p'fecta p'fecta}
 in idea efficiere potest atq' illa factus: Si sol ^{causa p'fecta p'fecta}
 eminent t' p'fectione n'ra que' producit. H' h'oe ^{causa p'fecta p'fecta}
 n' p'fectione inadequate e' h'oe n'ra equa' mag' ^{causa p'fecta p'fecta}
 na q' guent n'ra & forma: Adequate n' ^{causa p'fecta p'fecta}
 equa' magna q' conuenit efficiendi & fini. ^{causa p'fecta p'fecta}

De Numero causa

rum

Quastio 2da.
 Veteres f'one n'ra' ca'z n'ra' n'ra' p'p'rii ^{causa p'fecta p'fecta}
 in d'iv'p'rii n'ra' efficiendi ut Anaxagoras ^{causa p'fecta p'fecta}
 n'ra' s'cu' Deum. Empedocles h'oe & am'ia' ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe calidum & frigidum alij alia' ut in p'o ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe d'iv'p'rii e'. h'oe & cum ip'o uniuersa ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'p'rii p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}
 h'oe p'fecta p'fecta p'fecta p'fecta ^{causa p'fecta p'fecta}